

Mics Ildikó: Árvaság

(A novella a Gödöllői Irodalmi Díj 2025 pályázaton a Gödöllői Ottlik kör különdíját nyerte.)

Mennek. Ketten.

Jellegtelen tél végi szombat. Harap még a hideg, de jótékony fény tompítja a harapását, nem ér csontot. Bandukolnak ketten a kisváros főutcáján, bandukolnak, nincs erre jobb szó, ember sehol. Sz. díszzacskóban bort, kávé és bonbont lóbáz, el ne ejtsd, mondja I., meg hogy add ide nyugodtan, majd viszem. Sz. azt feleli, nem, nem kell. Mire odaérnek a kórház elé, mindjárt négy, bukik lefelé a nap, opálosak a fények, a kórház falára nagy, mafla árnyék kúszik.

Mi megyünk. Mi bandukolunk. Ugyanarra gondolunk, de nem mondjuk ki.

A kórház előterében, a portásfülkében, a folyosókon senki. Az ember kimerül a hosszú várakozásban, a hatodik napon megpihen, alszik az éberség, a takarítónő talán nemrég mosott fel, végre senki nem kosolja össze a csillogó követ, mostanra elszállt a tisztítószer illata is.

Nem lehet most ide nem bemenni, ezt mindketten tudják, ezt a napot ugyanúgy feljegyzik majd, mint az elsőt. A fenébe az egésszel, azzal is, aki így rendelte, a fenébe ezzel a várossal, ahol nem akartál élni, ahol mégis halálodig maradsz. Halálodig. Rohadt szó ez, mindegy, kimondtam. Nem lehet most dühösnek se lenni. Dühös később leszek, hónapokig nem lehet majd kiengesztelni. A második emeletre bandukolnak ketten, szótlanul gyúrik maguk mögé a maradék időt, minden ajtónál csengetniük kell. Sz. megy elöl, ismeri a járást, láthatatlan cerberusok állnak őrt, innen többnyire ugyanoda vezet az út, kedves, vigyorognak a cerberusok, sikerülni fog, mindenkinek sikerülni szokott.

Na, meg még törjük össze a bort.

A sarokba állítsuk, vagy vigyük magunkkal? Nem, nem visszük. Nem viszünk bort az intenzívra. Fordulj meg, mondja Sz., a hugom, bekötöm a madzagokat, aztán majd te az enyémekeket, csak előtte alaposan moss kezet, ott a mosdó, látod? Szar mosdó, szar madzag, szar bor. Kék zacskóba csomagolva úszunk be a kék akváriumba, ahol az édesanyánkat lélegeztetik. Diszkrétan morajlanak a gépek, csak a zajból kiszakadó csendek ütnek. Szemben ablak, csenevész fára látni, törzsére alkonyi fények csorognak. Mintha Matisse festette volna a kintet és a bentet, az ő sejtelmes, eleven kékje dereng. Az ablak alatt édesanyánk. Még él. Hétfő óta éppenhogy, és kész csoda, utóvégre is meghalt néhány percre. Hétfőn kénytelen voltam őt nem felismerni. Ő volt vajon? Vagy csak a hanyagul egymásra gyúrt kórházi takarók rajzolták meg az alakját? Hétfőn kénytelen voltam őt nem elengedni. Találékony vagyok. Majd megoldom. Majd visszahozom.

Édesanya, így nem hívták őt sosem. I. csak játszik a szavakkal. Kimondja, elharapja, pörgeti, majd elengedi őket. Ha már mindenképp muszáj valamit elengedni. Játék itt minden. Játsszuk azt, hogy a szavak betonba ágyazódtak, megkövült mellkasi úrbe, inverzük lenyomatként örökre megmarad.

Na, Mama, jól nézünk ki. Benne vagyunk nyakig a slamasztikában. Ezt mondanád. Szoktad így mondani. Benne vagyunk a slamasztikában. Csíkká szűkült szemmel nevetnél, ne vegyük már olyan komolyan magunkat, és kérnéd, ha lehet, hozzak

csokifagyit. Majd megvársz a Duna-parton egy fagyizó teraszán, ami délután se nyitott még ki, de vizet készségesen hoz a pincér. A szomszéd utcából loholok a csokifagyival, el ne olvadjon, papírtálcában hozom, óvatosan kanalazod. Finom, kérdezem, aha, mondd, de nem túl meggyőzően, keserűnek érzed talán, akár az öregséget. Gyere, Mama, elsétálunk a parkba, várj egy percet, lefotózlak, nem jó, szembesüt a nap, várj egy percet, a mankódra támaszkodva kényszeredetten mosolyogsz, kitekeredik a karod.

Most sem talállok. Kénytelen vagyok újra nem felismerni. Itt mindenkit eltakarnak. Csupa műszálas pléd ez a hely, alárejtették meztelen testedet. Az én édesanyám nem mozdulatlan test, tudjátok meg, nem is hívjuk édesanyának, de itt azt mondjuk, mert az komolyan és hivatalosan hangzik. Az édesanyánk nem vérnyomás meg pulzus, nem kanül meg katéter.

Évekig tupírozta a haját, fél flakon hajlakkot fújt rá reggelente. Szúrós szag maradt utána a fürdőszobában. Méltatlankodva hessegettük a bűzt, tüsszögtünk, köhögtünk, valójában szerettük, hozzád tartozott. Édesanyának sok haja volt, nagyon sok, hullámos, erős szálú. Gesztenyebarna. De folyton levágatta. Egészen rövidre. Egyszer Papát kérte meg, hogy vágja le. Mama két hétig sapkát viselt utána, amelyen égnek állt a nyúlász, csakúgy mint alatta a haja. Szerencse, hogy tél volt. Mama csak nevetett. A pihék, amiket most láttok, az a fakó árvalányhaj az tévedés, az nem ő. A csuklója se ilyen lila, a halántéka se. Az én édesanyám felül, azt mondja, de jó, hogy jöttetek, azt mondja, de jó, hogy jöttetek.

Mást most nem mond.

Az ablakhoz lép, kitárja. Rózsaszínű keretben rózsaszínű a spaletta, a tenger felől érkező szellő megmozgatja, recsegnek a fatáblák, de jó, sóhatja édesanya, de jó kis sós levegő. Nézi a halászcsónakokat, lélekvesztők, gondolja, de nem érez veszélyt, lelket veszítőt. Kiszökik az ablakon, könnyedén átugrik a kereten. Lerepülnek a párkányról a cserepes muskátlik. Collioure kikötőjét most látja először, sehol nincs ilyen lüktető kék, csak itt, sehol nincs ilyen telt aranyárga, csak itt, sehol nem készülődik ennyire vidám éjszaka, csak itt. A halászok majd tüzet gyújtanak, és a frissen fogott halat megsütik a parton. Az a méretes hekk, az volt az igazi a siófoki strandon, ketten ették Papával, komótosan csipegették, olajos kezüket ugyanabba a papírszalvétába törölték. A napszúrás Mamánál csak a második napon jelentkezett, mint minden nyaraláskor. Most is vigyáznia kell, ne felejtse magát a forróságban, ne vakítsa el a vízről visszaverődő fény, látni akarja a horizontot, azt játssza, hogy ellát a tenger végéig, ahová ember még nem látott el. Tenyerével árnyékot tart a szeme fölé, semmi ránc nincs a kezén, semmi lila folt a csuklóján.

Sz. végigsimít a puha kézen.

Az ágy két oldalán állnak, I. az anyja csupasz vállához ér. Halkan beszélnek hozzá. Nyugtató. A zaklatottság nem jó, ha fogytán az oxigén. A főorvosnő mindent elmondott a romlásról. Nincs mit tenni, az élethez oxigén kell.

Utoljára látlak. Ismerem a bőröd textúráit, a mellkasodról leoperált anyajegy helyét, a repedést a sarkadon, tudom, hogyan fogod a villát, a kanalat, hogyan szeled a katonákat friss kenyérből, milyen viccesen görbül a kisujjad. Memorizállok. Én, a gyerek. A gyerek nevére tudatra ébred, mégoly vesztes helyzetben is, az anyja. Előtte

nekikészülődés egy újabb belégzésnek. A cső felsebezte a tüdődet. Fáj. Odakinn a csenevész fa ághegyein ellobban a nap tüze. A gyerek az anyja vállába kapaszkodik, tenyere alatt feloldódik a bőrszövet, az erek hálója. A gyerek nem tudja, hogyan kell elbúcsúzni, de úgy tesz, mintha tudná. Énekel. Egyszer volt, hol nem volt egy icipici házikó, icipici házikóban icipici ágyikó. Énekel, ahogy neki énekelt az anyja gyerekkorában, magas hangokra ne menj, Mama, és nevettek. Az anya pulzusa megemelkedik. Hallja, mindent hall.

Sz. az ápolókhoz lép, súg nekik valamit. Aztán keresztet rajzol az anyja homlokára. Helyet kérek, utasít az ápolónő, csöveket ellenőriz, minden visszajön, mondja, vége, hangosan beszél az anyámról, mintha ő ott se volna. Aztán megenyhülve Sz.-re néz, bármikor bejöhet a pap, nem megy ez olyan gyorsan.

Arra gondolnak, hogy kellene innen most elmenni. Aztán csak mennek.

Mi legyen a borral, tanakodnak, be kéne vinni, de már levették a kék köpenyt, kibogozták a madzagokat. Fogják a dísztasakot, a folyosón lerakják egy padra. Néznek maguk elé, néznek bele az estébe. Hívom a papot, mondja Sz., jó, hívd, haldoklik az édesanyám, sírja el magát Sz. a telefonban. Kimennek a lépcsőfordulóba, ülnek ott is egy darabig. Irgalmatlanul fáradtak ők ketten, a két gyerek, akik neveiket hamarosan visszaadják a teremtnak, árvaságukban elfelejtődik, az anyjuk hogyan szólította őket. Nem normális ez, nem lehet, hogy se apánk, se anyánk.

Nyirkos, sötét, hangtalan a város.

A tengerparton a legfinomabb halakat tűzik nyársra a halászok. Énekelnek. Matisse nem festett rózsaszín spalettát az ablakra. De ott van az, Mama. Ott van.